СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 208. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 8-го вересня 1938. No. 208. Jersey City, N. J., Thursday, September 8, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД ЗАРЯДЖУЄ РЕЄСТР ЧУЖИНЕЦЬКИХ АҐЕНТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту видав правильник про реєстр усіх осіб і товариств, що займаються політичною пропаґандою для чужинецьких зверхників.

Правильник видано згідно з законом, ухваленим на останній сесії конґресу й підписаним президентом 8 червня. Закон увійшов у життя 6 вересня. Всі вимінені в законі люди мають зареєструватися до 30 днів. Закон відноситься до аґентів чужинецьких начальників. Всякий аґент чужинецького уряду, що має ширити тут пропаґанду для чужинецького начальника, має подати урядові своє імення й дані про характер свого завдання.

За невиповнення постанови закону встановляється кару до $1,000 й вязницю до двох років.

ЗАПЕВНЯЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА ПРО ПРИХИЛЬНІСТЬ ПІВНІЧНОГО ЗАХОДУ.

ҐАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Бенсон, ґубернатор стейту Минесота, запевнив президента Рузвелта, що всі північно-західні стейти, без огляду на партійну приналежність, стоять солідно за політику президента. Мовляв, кожна велика партія розділена в середині між лібералів і консерватистів.

Бенсон, що належить до Фармерсько-Робітничої Партії, відбув з президентом довгу конференцію про рільничу програму.

РОЗКРИВАЮТЬ ЗЛОВЖИТКИ В БЮРІ ПЕНСІЙ.

ВАШИНҐТОН. — Краєвій Раді Суспільного Забезпечення предложено закиди, що Мартин Дейві, ґубернатор стейту Огайо, й інші стейтові урядники використували пенсії на старі літа для політичних цілей, себто для попирання своєї політичної машинерії.

СВІДОК КАЖЕ, ЩО ГАЙНС БУВ ПЛАЧЕНИЙ РЕКЕТІРАМИ.

НЮ ЙОРК. — На процесі проти Джеймса Гайнса, окружного лідера Тамані Голу, зізнав Гарі Шенгавз, котрий був секретарем і скарбником бандита й рекетіра Доча Шулца, що Гайнс побирав чотири роки правильну заплату з фондів льотерійного рекету. Свідок заявив, що він виплачував Гайнсові від $500 до $1,000 кожного тижня кілька літ, а потім виплати зменшено на $250.

СИН ЕСПАНСЬКОГО КОРОЛЯ ЗГИНУВ У ВИПАДКУ.

МАЯМІ (Флорида). — Ґраф Ковадонґа, син бувшого еспанського короля Альфонса й колисб наслідник еспанського престола, згинув унаслідок кровотоку з ран, які він дістав в автомобільнім випадку.

Ковадонґа їхав уночі автом, котрим керувала 25-літня продавчиця циґареток з одного нічного клюбу. Вона звернула нагло автом, щоб уникнути зударення з вантажним автом, але вже не вспіла навернути наново на дорогу й заїхала автом у телеґрафічний стовп. Ковадонґа дістав кілька ран, а що він мав гемофілію, себто недугу крови, при котрій кров у рані не заструплюється, він умер з упливу крови, хоч дістав зараз лікарську поміч.

РОБІТНИЧА РАДА ВИДАЄ РІШЕННЯ ПРОТИ ФОРДА.

ВАШИНҐТОН. — Краєва Рада Робітничих Відносин приказала автомобільній компанії Форда приняти наново на роботу 129 робітників, викинених із робіт з фабрики в Каліфорнії за юнійну аґітацію, й заплатити їм залеглу заплату.

ПЕРКИНС ЗАПОВІДАЄ ЗЛИТТЯ ПОСВАРЕНИХ ЮНІЙ.

БОСТОН. — Френсиз Перкинс, секретарка праці в кабінеті Рузвелта, заявила в розмові з ґазетярами, що вона сподівається скорої злуки Американської Федерації Праці й Комітету Промислової Орґанізації.

НАЦІСТИЧНЕ ПОВСТАННЯ В ЧІЛЕ.

САНТІЯҐО (Чіле). — Челійський уряд здушив силою збройне повстання націстів. Розсліди показують, що повстання було кріваве. Уряд вишукує всіх учасників повстання й арештує їх.

Провідника повстання, ґенерала Іванеса, вже поставлено на суд за бунт.

Чілійський конґрес задумує надати президентові надзвичайну владу на 6 місяців.

СМЕРТЬ КАТОЛИЦЬКОГО КАРДИНАЛА.

НЮ ЙОРК.—Тут помер на недугу серця нюйорський архиепископ і кардинал Патрик Гейз, один з найвизначніших католицьких провідників Америки.

Він був першим американцем, що був іменований кардиналом.

Тіло перенесено з його резиденції до катедри св. Патрика, звідки воно буде поховане в пятницю. Великі маси народу переходять щоденно попри труну.

ВОЄННІ ПРИГОТУВАННЯ.

Італія будує електричний повітряний пором до просмику Теодуль на швайцарсько-італійській границі. Каже, що це вона хоче розвинути там місце для зимових спортів. Швайцарці припускають, що поза тим є якісь воєнні наміри. На горішній світлині залізниця, що лучить бернську залізницю з симпльонською. Нижче сцена в швайцарському селі, далі гірські машинові кріси, що ними стріляють просто з плечей вояка. Внизу швайцарська армія в поході.

ПРОДАЮТЬ ЗБРОЮ.

Німеччина хоче продати Мадярщині за збіжжя ціле озброєння бувшої австрійської армії. Німеччині ця зброя, інакша як німецька, не відповідає.

7-ЛІТНІЙ УБИВНИК.

В Язвинах на Підляшші 7-літній хлопчина Р. Венцежевскі забавлявся стрільбою. В одній хвилині стрільба стрілила і набій убив на місці 9-місячного його брата.

МЕДВЕДІ РОЗДИРАЮТЬ ХУДОБУ.

Медведі на Закарпатті, хоронені законом, роздирають худобу бідних селян, що в літі пасеться на полонинах. Недавно вбив медвідь вола на полонині Волосянка коло Довгого, а цими днями знову на полонині Присліп коло Німецької Мокрої. Бувають тижні, що кожного дня розірве медвідь вола, корову або коня; про вівці вже й не говорити.

ПОДОРОЖУВАВ ПІД ВАҐОНОМ.

У Букарешті приловили 17-літнього учня Л. Брожика, що намагався продістатись на Близький Схід „зайцем". Він подорожував під спальним ваґоном. Так проїхав з Варшави до Букарешту. Аж тут його зловили й відставили до Варшави.

МАШИНІСТКА-САМОУК.

33-літня анґлійка Айві Джібсон виграла премію „Нюс Кронікл", призначену для найшвидшої машинистки та стенотипістки. Вона брала участь у змаганнях уперше в 1934 р., але заняла дуже далеке місце. Два роки пізніше вона стояла на шестому місці, а рік пізніше — на другому. Вона пише стенографічно 150 слів на мінуту і 85 слів на машині. Лекцій не брала ніде, тільки вправляла сама. Спершу була вчителькою стенографії в народній школі, потім машиністкою в адвоката. Її вишлють з Лондону до Голяндії на міжнародні змагання машиністок.

РЯТУВАЛИ ТОПЕЛЬНИКА ТАК ДУЖЕ, ЩО АЖ ПОМЕР.

У Варшаві втонув в озері 30-літній книговод І. Заторскі. У хвилині, коли приїхала до нього каритка поготівля, юрба глядачів зібралася навколо кількох „рятуючих", що намагалися привернути топельникові свідомість у той спосіб, що гойдали ним, держачи його за руки й ноги. Коли лікар поготівля велів покласти нещасного на землі та зачав його рятувати, юрба зачала вигукувати, що так не рятується топельників... Кілька пяних кинулися на лікаря й намагалися перевернути каритку. Аж мусіла інтервеніювати поліція. Тимчасом топельник помер.

ЖАХЛИВИЙ ПРИПАДОК НА ЗАКАРПАТТІ.

В Новоселиці (Іршавщина) селянин Б. Кеменяш упав зо стогу соломи, яку зрівнював, і просадив собі вилами, що їх держав у руках, голову так жахливо, що згинув на місці.

НІМЕЧЧИНА НЕ БОЇТЬСЯ БЛЬОКАДИ

НІРЕМБЕРҐ (Німеччина). — На конґресі націстичної партії в Ніремберґу Гітлер виголосив промову, в якій підкреслив дві важні річи, а саме, що Німеччина тепер осягнула великі здобутки на полі економічної самовистарчальности, і колиб ворожі держави хотіли її покорити бльокадою, то це тепер їм не вдалосяб. Друга заява була та, що Німеччина цілком не думає шляхом міжнародньої дипльоматії звязуватися пактами в якісь союзи. На адресу Італії Гітлер сказав кілька похвальних слів за те, що остання зрозуміла вагу раси в розвою народу і почала поступати в тому відношенні за Німеччиною. На адресу большевизму Гітлер висказав слова осторого та додав, що носіями большевицької ідеольоґії є жиди.

ФРАНЦІЯ ДАЛІ МОБІЛІЗУЄТЬСЯ.

ПАРИЖ. — Франція далі тихцем мобілізує війська і посилає їх на німецьку границю, в укріплення „лінії Мажінота". Обчисляють, що залоґа цих укріплень зросла тепер з 50,000 на 350,000 вояків. Французи приняли аж такі міри обережности, що здовж границі понищили мости на деяких автомобільних і залізничих шляхах. Страйк в марсейських доках уряд рішив здушити при помочі війська. Військова команда взяла під свою керму ці доки і розвантажує кораблі вояками.

ІТАЛІЯ СПОКІЙНА.

РИМ. — Італія далі заховує повний спокій і не думає про війну. Вона, щоправда, признала, що ситуація грізна, але сама нічогісінько не робить, що вказувалоб, що вона сама до війни приготовляється. Вона ні не збільшує війська, ні не приспішує воєнної продукції, ні не викликує серед свого населення воєнних настроїв.

АНҐЛІЯ ЖУРИТЬСЯ.

ЛОНДОН. — В Лондоні далі пригноблення, бо вважають, що положення дуже трудне. Судетські німці поставили дуже важкі умови і під натиском Гітлера стоять при них уперто. Найбільше не хочуть чехи того, що судетські німці домагаються свободи визнавати гітлерівську ідеольоґію. Бо колиб вони це приняли, то тоді будуть мати в себе малу націстичну державу, яка прикази прийматиме з Берліну. Анґлійців журить іще також те, що Німеччина не вірить, що Анґлія піде до війни, а думає, що це тільки страшення з боку Анґлії.

ТЕРОР У ПАЛЕСТИНІ.

ЄРУСАЛИМ. — У Палестині далі ведеться жорстока боротьба між арабами з одного боку і жидами й анґлійською владою з другого. В однім дні було пятнацять трупів, з того девять арабів і шість жидів.

УКРАЇНЦІ В МІЖНАРОДНІХ КОНҐРЕСАХ.

ЛЬВІВ. — Львівські часописи подають, що на міжнароднім конґресі меншин у Стокгольмі були українські представники: адв. О. Марітчак і пос. З. Пеленський, а на міжнароднім конґресі парляментарної унії в Газі був пос. В. Мудрий, голова Української Парляментарної Репрезентації.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В ЯВОРІВЩИНІ.

ЛЬВІВ. — Польська поліція перевела ревізію у луговика Петра Вархоли, в селі Курниках, й відставила його на станицю поліції в Шклі. Цього самого дня перевела поліція ревізії в Шклі й арештувала Івана Гнилюка й Ілька Гриника. Другого дня арештовано Івана Михаліку й Василя Мехацка. Всіх їх відставлено до слідчих арештів в Краківці.

ВИТТЯ ПОЛЬСЬКИХ ҐАЗЕТ.

ЛЬВІВ. — Польська ґазета „Ілюстровани Курер Цодзенни" містить статтю під заголовком „Як гайдамащизна здобива край лемкуф". У тій статті нападає на українців, що вони українізують лемків при помочі українських вишивок. Дослівно ґазета пише: „Українська аґітаґія старається всякими способами вдертися в душу лемка, старається змінити навіть його стрій, щоб задокументувати колись у майбутності, що Лемківщина це корінно український край. Такі методи українського шовінізму сягають аж по околиці Криниці".

ПОВОРОТ ПОЛОНЕНИХ ЗО СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

ПОЗНАНЬ.—До Познаня вернулися три полонені, котрі попали в полон у часі світової війни. Російська влада вивезла їх на пограниччя Манджурії і там поселила в концентраційних таборах. Опісля ці околиці захопила китайська влада і тримала полонених аж досі, коли японські війська здобули згадану місцевість. Ці полонені стратили цілком звязок з родиною. Їх уважали за померлих. Вернувшись додому, вони застали прикрі зміни.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

У СВІТЛІ ВЛАСНОЇ КОНФІСКАТИ

Щойно наспілий до Америки повний текст пастирського листа митрополита Шептицького, що його сконфіскувала польська влада, кидає дальше світло на цей прецікавий інцидент, такий характеристичний для українсько-польських відносин.

Тепер читачі можуть самі прочитати цей лист і переконатися власним мізком, де є в цьому листі ті тенденції чи перекручування, що нібито заставили польський уряд посунутись аж до сконфіскування пастирського листа єпископа, а рівночасно ще розіслати по світі мотиви конфіскати, тимсамим таврую́чи єпископа нібито за перекручування фактів і фальшиве їх освітлювання.

Надармо буде читач шукати перекручувань фактів або тенденційних висвітлювань фактів у пастирському листі митрополита Шептицького. Лист є достойним протестом церковного провідника. Подані в ньому факти загально вже відомі. Всі подані факти можуть бути доказані перед якимнебудь безстороннім трибуналом. Опінії митрополита про події, хоча строго критичні до польського уряду, не мають у собі нічого бунтівничого, бо виходять зо становища інтересу польського уряду й ідеольогії творця польської держави, маршала Пілсудского. Автор навіть не посуджує цілого польського уряду за горендальне переслідування православних українців, а тільки одну його частину.

Лист митрополита Шептицького, хоч він є обороною православних українців, виходить з виразного католицького становища. Митрополит дає до зрозуміння, що в інтересі католицької церкви не може лежати переслідування православних. Таке переслідування мусілоб відбитися зле на католицькій церкві, бо розкопалоб іще більше прірву між православними й католиками, якби православні набрали враження, що католицька церква в якийнебудь спосіб причетна до цього переслідування. Можливо, що польські католики, які думають термінами інтересів найближчого менту, можуть думати, що польський або католицький інтерес вимагає таких переслідувань, але справжні державні мужі та провідники таких довговічних установ, як церква, повинні думати термінами віків.

З українського становища лист митрополита є великою, обєднуючою українців подією. Він виходить із заложення факту існування українців православних і католиків. Хоч з ріжних слів митрополита пробивається бажання релігійного й церковного обєднання українців, то з листа видно виразно, що таке обєднання може наступити не силою, навіть не хитрістю, але при свобіднім бажанні заінтересованих. Заки це станеться, всі, що бажають собі української єдности, мусять спільними силами виступати проти всякого, хто нарушує права якоїнебудь людини української народности в її природніх правах молитися до Бога по своїй найкращій волі. Проти викривленого польського патріотизму, що для своїх національних інтересів не вагається послугуватись насильством і брехнею, виступає український патріотизм у своїй шляхотній ролі оборонця людини перед гнетом.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО В СПРАВІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ ПОЛЬСЬКИМ УРЯДОМ

(Українські часописи, що подали цей лист, були сконфісковані).

АНДРЕЙ
Львівський і Галицький Митрополит

Преосвященним Єпископам, Високопреподобним Капітулам і Всечесному Духовенству Галицької Провінції.

Мир Вам о Господі і Божа благодать!

Потрясаючі події останніх місяців на Холмщині змушують мене прилюдно станути в обороні переслідуваних наших братів, незединених православних християн Волині, Холмщини, Пдляшшя й Полісся та завізвати Вас до молитви за них та до діл покути, щоб виєднати з неба Боже милосердя.

Коло сто церков розібрано і розвалено. Много замкнено. Деякі спалено рукою незнаних злочинців. У замкнених церквах і каплицях заборонені Богослуження, і в них і поза ними. Між знищеними церквами є дорогоцінні старинні памятки церковної архітектури. Часто знищили і знаряддя релігійного культу. Людей змушували, іноді насильством, принимати католицьку віру у латинському обряді. Священиків, удержуваних лептами бідного народу, що з доручення своєї Духовної Влади виконували душпастирські обовязки, виселювали та діймаючо карали грошевими гривнами або вязницею. Неповинних людей нераз бито та видалювано з їхніх осель. Навіть не вільно там учити катехизму й проповідати матерньою мовою людей.

Православна Церква покрита жалобою. Православні Церкви поза границями держави наказують молитви і пости в намірі виєднання з неба заперестання релігійного переслідування.

Ціле православне населення Польщі затривожене. Населення Холмщини зранене у найсвятіших і найблагородніших почуваннях. А всі зєдинені з Вселенською Церквою восточні болють над ударом, завданим самому ділу зєдинення.

А те все сталося в хвилині, коли уряд предкладав соймові до ратифікації уклад у справі поунійних дібр, заключений поміж Апостольською Столицею та Польською Державою. Тим хронольогічним збігом обставин ініціятори й організатори діла знищення скидають на Апостольський Престіл одіюм того, що сталося. Події на Холмщині нищать у душах православних, незєдинених наших братів, саму гадку про м о ж л и в і с т ь зєдинення, представляють Вселенську Церкву ворожою і небезпечною для православного народу. В очах кількаміліонового населення Польщі Апостольська Столиця представлена співвинною діла знищення. Отвирається нову пропасть поміж Східньою і Вселенською Церквою.

Комуж приписувати ті матеріяльні й моральні руїни? Хтож посмів у католицькій державі на очах представника Апостольського Престолу — Нунція, на очах многочисленних католицьких єпископів завдати Вселенській Церкві такий страшний удар? Хтож посмів усупереч інтересам держави, з потоптанням традиції Маршала Йосифа Пілсудского, виконати таке безприкладне діло?

Це могло статися тільки за інспірацією укритих ворогів Вселенської Церкви та Християнства. Таке діло не могло нікому принести хісна крім них. Вони мали легке завдання, коли нищили частину Вселенської Церкви і нарід, що до тої Церкви належить, а могли заслонюватися споводними мотивами, що нищать ворогв держави. Нищили Католицьку Церкву при мовчаливій апробаті або радісних оплесках многих католиків. Ми навіть не зверталися по поміч до наших братів латинського обряду. Вони могли нам цієї помочі відмовити, уважаючи нас, наперекір яскравим доказам, що так не є, за нельояльних громадян.

Законспіровані вороги Християнства не можуть у Польщі виступати явно проти католиків, бо ці останні надто сильні. Мусять маскувати свої удари. Ділають через інших, посередньо, але і тоді можна їх пізнати по цілі, до якої прямують.

Осмілені успіхом, поважилися в останньому випадку нанести тяжкий удар на неповинних і бідних селян та священиків Холмщини, яких не могли оскаржувати у нельояльності для держави, удар, якого не могли оправдувати ніяким закидом, зробленим тому народові. Наносять його, вживаючи патріотичних гасел як „вирівняння історичних несправедлитостей" і „нищення слідів неволі", а несвідомих католиків штовхають до нехристіянських учинків. Той удар нанесли неповинним православним так зручно, що рівночасно ударили й у Вселенську Церкву, але тим і зрадилися, показали, чим є вони в дійсності: це вороги Вселенської Церкви, вороги Християнства.

Ми болюче мусимо відчувати всі терпіння наших братів, а антихристінські поступки мусимо натаврувати. Нищення церков у місцевостях, де церква потрібна народові, заборона відправи церковних Богослужень і карання за молитву — мусимо вважати за факти релігійного переслідування.

Мусимо, на жаль, уважати за триюмф ворогів Церкви — масонів, той моральних удар, завданий самій ідеї зєдинення Церков та авторитетові Вселенської Церкви й Апостольської Столиці.

Мусимо запротестувати проти намагання кинути понуру тінь підозріння, що боротьбу з Православною Церквою апробує Апостольська Столиця. Мусимо також запротестувати проти того, щоб холмські події та політичну боротьбу з Українським Народом оправдувати інтересами Католицької Церкви.

Сьогодні може католицька опінія ще не зорієнтована, сьогодні ще багато католиків не здають собі справи з того, що сталося. Але те, що сталося, є і лишиться грізним ментом для католицької Польщі.

Для переслідуваних, так як і для нас, є потіхою, що Бог справедливий дивиться з неба на наші терпіння. Доля народів у Божих руках. Бог зможе з терпінь бідного народу випровадити правдиве тривале добро для нього, славу та перемогу для Святої Вселенської Церкви.

Дано у Підлютому в день св. Славного Пророка Ілії, 20 липня (2. серпня н. ст.) Р. Б. 1938.

† АНДРЕЙ,
Митрополит.

ВІСТІ З СОВЄТІВ

„Возрожденіе" з 19. 8. 38 подає такі вістки про події в Совєтах:

У далекосхідній московській армії поширилось дезертирство. Політичне управління армії назначило комісії для розсліду тієї справи. Японці подають, що під слідством знаходяться тепер кілька десятків старшин та кількасот рядовиків. В місті Хабаровську працює спеціяльний воєнний трибунал.

Щоб у далекосхідній армії викорінити дезертирство та протикомуністичний дух, виправлено туди з Москви начальника військ НКВД, комдива А. А. Ковалева. Йому до розпорядимости стоїть у цілій державі армія чекістів, зовсім певних людей, у числі 200 тисяч. Призначення Ковалева до тої праці вказує на те, що розклад серед війська зайшов далеко. Ковалев потворив спеціяльні комісії в цілій прикордонній смузі з 5 чекістів та спеціяльних комісарів військових частин. Ті комісії мають прослідити поведення офіцирів підчас боїв з японцями. Всі офіцири мусять предложити документи на те, що вони є пролетарського походження. Підозрілих висилають у концентраційні табори, а винних розстрілюють. Розстрілюють найбільше за невиконування наказів вищих начальників.

В Тифлісі вбили начальника тайного відділу ЦК грузинської компартії, Рижапидзе.

В Алупці вбито начальника тайного відділу політуправління армії в Москві, Неймана.

В Баку вбито 8 активних членів партії.

В Краснодарі вбито відпоручника комісара Блейхмана, з сільськогосподарського відділу ЦК партії в Москві. Він провіряв там працю МТС.

Суди в Україні засудили 114 людей на смерть. 107 засудів виконано.

В Челябинську засуджено 3 робітників на смерть за саботаж при машинах на воєнному заводі.

За розтрату притягнено до судової відповідальности 348 службовців наркомвнуторгу СССР.

В Україні розкидають масово протимосковські летючки. Особливо розкидає їх хтось там, де стоять частини армії. Підчас виборів в Україні летючки завзивали народ повстати проти Сталіна та завести в Україні приватну власність на землю.

В Москві розповсюднюють летючки партійної опозиції, які закликають населення організувати страйки як пімсту за розстріл 3 робітників, які організували страйк на одному збройному заводі. Ті летючки попали навіть до Кремлю. За те зняли з праці начальника бюра перепусток у Кремлі, чекіста Майзеля.

Московські еміграційні монархісти занепокоєні тим, що багато европейських урядів думають над розбором Росії. Твердять, що то лише тимчасові балачки, бо всі поволі переконаються, що не варто робити розбору. (Йде безперечно про Україну і її самостійність. Це московським емігрантам не подобається. Тому вмовляють в себе, що з того всі уряди зрезигнують та оставлять Росію цілою).

СИЛА ЛЄҐЕНДИ

Цілий світ з затаєним віддихом чекає, що буде з Судетами. Чи Гітлер розплутає нову війну, чи питання судетських німців буде розвязане мирним шляхом, коштом суверенности Чехії?

Нас тут це питання цікавить з іншої точки погляду, з точки погляду велитенської сили національної ідеї, з точки погляду сили думки, того, чого не дасться ні зважити, ні виміряти.

Судетське питання — це не перше з черги в компекскі всенімецької ідеї. На підставі цеї ідеї загорнула Німеччина Сарську провінцію. На підставі тоїж ідеї прилучила Австрію, країну з многовіковою державницькою традицією. На підставі тоїж ідеї реклямує Німеччина вільне місто Данціґ. На підставі тоїж ідеї веде німецьку пропаґанду в Ельзасі. Нарешті пропаґанду в Судетах. І то таку, що питанням трьох міліонів чеських німців зацікавилася ціла Европа, ба навіть Америка. Так, що цілий світ дріжить у неспокої, чекаючи, чи задля тих двох чи трьох міліонів розгориться світовий пожар, чи ні.

Скажуть: це тому, що Німеччина виросла на велитенську потугу; це тому, що за спиною судетських та інших німців, розсіяних по чужих державах, видніють баґнети новоствореної німецької армії.

Думаю, що думати так — велика помилка. Певно, сила передусім рішає. Але що є підставою тої матеріяльної сили?

Таж Німеччина існувала і перед війною як велика мілітарна потуга. А чи хто чув про ревіндикацію нею Судетів? Правда, вона забрала була в 1871 Ельзас, але лише в наслідок переможної війни. А передтим ніхто про анексію Ельзасу й не думав, хіба лиш Бісмарк та його оточення. Зрештою в самім Ельзасі напевно не було ніякої замітної течії, яка хотліаб дуже злучитися з Німеччиною. Інакше справа стоїть із Судетами. Або стояла з австріяками. Там, навіть коли Німеччина ще не стала була на ноги по поразці в світовій війні, були сильні напрямки, які змагали до того, щоб вирватися зо свого окремого існування і злучитися в одну родину, в одну державу з Великою Німеччиною. А в обох країнах, в Австрії таксамо як у Судетах, існували й існують сильні націонал-соціялістичні партії, явно сепаратистичні, явно ворожі існуючому режімові, явно працюючі на річ злуки з великою Німеччиною.

Де причина цього? Причина цього власне у велитенській притягаючій силі всенімецької ідеї. Ця ідея, ідея злучення всіх німців під одною рукою, в одній національній державі, набрала в теперішній Німеччині такої страшної розгонової атракційної сили, що їй скорилися всі мозки німців, деб ті німці не жили. Ця ідея стала пасією, пристрастю, єдиним бажанням, мітом, леґендою, прагненням, основною метою бажань і змагань десятків міліонів. І ось у чім її сила, сила думки, якої ні не зважити, ні не зміряти. Не тому зявилася ця думка в серцях німців, що повстала могутня Німеччина, а навпаки, тому повстала могутня Німеччина, що спершу в умах кількох, потім соток, потім тисяч, потім міліонів і десятків міліонів виникла, виросла, спотужніла і прибрала реальні форми політичного прямування ота навязлива ідея зєднання.

Можна ріжно ставитися до теперішньої Німеччини. Але сліпим був би той, хтоб не добачав на її прикладі кольосальної вибухової й організуючої сили національної ідеї, ідеї-пасії, ідеї-єдиної думки, ідеї-волі боротися за свій ідеал аж до остаточної перемоги.

Приглядаймося до триюмфу цеї національної ідеї в Німеччині. Можемо там багато дечого навчитися...

Володимир Островський.

ПІД ЗНАМЯ ХРЕСТА

Повість
з часу охрещення Руси-України в 988 р.

(5)

І, не давши Кирилові відповісти, додав на закінчення:

— Розгостюйся в нашім Києві, скільки хочеш. Правда, мої кияни гніваються, що царівна не приїхала. Але ти не бійся. Щоб тобі не сталося якої кривди, десять моїх найвірніших дружинників денно й нічно будуть охороняти дім твій.

Грек зблід і згубив язик у роті.

Володимир велично підвівся, зійшов з трону й вийшов у бокові двері.

Ще Кирило не встиг стямитись, як підійшов до нього воєвода Довлінґ і сказав, що князь кличе його до себе завтра.

Довлінґ з боярами, дружиною й сурмачем попереду таксамо врочисто відвели Кирила до „грецького дому". По дорозі переконався він, що кияни справді гніваються й домагаються війни з Грецією, бо на вулиці не переставало лунати:

— На щит ромеїв! Рать влесливим грекам! Спалити Царгород!

IV.

ГРЕКИ НАРАДЖУЮТЬСЯ.

В „грецькому домі" давно вже чекав на Кирила купець Вівіян Попандуклюс. Знав він фільософа з Царгороду. Кирило дуже зрадів, коли побачив Вівіяна, бо після відвідин князя було йому трохи моторошно й хотілося з кимсь побалакати.

— Сідай, друже! Втомився я. І тіло й душа хочуть поживи.

На столі зявилися найліпші грецькі вина, південні овочі, старий український мід, мясиво, риба, печиво. Кирило старався бути веселим. Але досвідчене Вівіянове око спостерегло, що фільософ дуже незадоволений з приняття у князя. Поволі почалася щира, приятельська розмова.

— Правду ти писав мені, Вівіяне! Володимир не Святослав. А наші ромеї все ще думають, що київський князь сам пече собі мясо на рожні, ходить у постолах і спить на сідлі. Бачиш: і в голові мудрого народу можуть бути найдурніші думки. Признаюсь, я уявляв собі Володимира зовсім іншим. А він говорив зо мною, як якийсь імператор. Він так тонко кпив собі з мене й так зручно погрожував Візантії, що направду мені не було весело. Наші імператори не завжди потраплять так говорити.

— Згадував про царівну Ганну? — спитався Вівіян.

— О, як би ти чув, як він згадував! Я не знав, куди мені очі сховати. Направду він дуже розумний. З ним, бачу, жартувати не слід. Так, так! А тепер розкажи ти, що тут діється. Ми всі свої надії покладаємо на твоє око й твій розум.

Попандуклюс насупив брови й почав свій доклад:

— Робота тут небезпечна, але я не складаю рук. Позавчора, не знаючи, що ти приїдеш, післав я свого помічника Максіяна до Корсуня, до нашого друга Анастаса; післав сказати йому, що Володимир готує нам рать.

— Володимир таки направду хоче воювати з нами? — здивувався Кирило.

— Від самої осени готується до війни. Цілу зиму робили стріли, списи, копія, мечі, щити, одяг, чоботи й усе, що потрібне війську. А від перших днів лютого без перерви будують на Дніпрі нові човни. Обережний Володимир нікому не каже, проти кого готується. Навіть його найближчі воєводи не знають правди. Коли його питаються, він каже: „Коли нема війни, то треба спати зо зброєю в руках".

— Чудово каже! — вигукнув Кирило. — Але чого він хоче воювати з нами?

— Казав я вже, що його думок ніхто не знає. Можна лише додуматись.

І Вівіян почав оповідати, як Володимир звоював брата Ярополка та став одновладним князем Києва й усього князівства та які настрої витворилися серед боярства й міщанства.

— Ярополка — оповідав Вівіян — виховала його бабка Ольга й був він правдивим християнином; гуртував біля себе переважно християн і ставився прихильно до ширення християнської віри. За це погани не любили його. Особливо боліло їх, що князівством кермують головно християни-чужинці, нормани, а словян поган від влади майже усунено. Християни-нормани розуміють, що тільки один князь і одна влада утримає князівство в цілості й порядку. Зрештою, навіть близький до Святослава поганин Свенельд розумів це й уживав усіх заходів, щоб Святославів син Ярополк став одиноким князем на Русі, і все підказував йому думку поусувати братів Олега Овруцького й Володимира Новгородського. Крім цього, християни розуміють потребу вищої культури, одної для всіх віри, ладу в усіх землях. А словяни-погани стоять за старі порядки, шанування богів і війну для війни. Погани-словяни любили Володимира, бо він поганин і в ньому їхня кров: його мати Роґніда була словянкою й простого роду. За це вони помогли Володимирові сісти в Києві. Володимир, поки не зміцнився, мусів догоджати поганам: відновив урочисте шанування богів, поставив на горах ідолів і показував, що він ревний поганин. Коли згодом у нього виросли крила, йому захотілося вже вищої культури, більшої влади й сили. А що йому дасть усе це, як не християнська віра?

Кирило посміхнувся.

— То чогож тоді йому воювати з нами? Таж віру християнську він може дістати тільки від нас.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Звичайний мітінг Тов. Укр. Січ, від. 182., відбудеться в неділю, 11. вересня, в 2. годині пополудні, в парохіяльній галі, 47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є товариські справи, тому обовязком кожного є прийти на збори. Довгуючі члени зволять прийти і вирівняти свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Трикварталні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пр. Тройці, від. 158., відбудуться в пятницю, 9. вересня, в 8. год. ввечір, в Національнім Домі, 216 Grand St. Проситься членів прийти й вирівняти вкладки і інші належитості. Не прибувший член зобовязаний залатити кару 50 ц. — Ю. Павчак, предс.; І. Паґут, кас.; Д. Сенюта, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369., відбудуться в понеділок, 12 вересня, в годині 7. ввечір, в гали парохіяльній. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Напоминається довгуючих членів прийти і заплатити свої вкладки. — І. Березяк, предс.; О. Патер, кас.; М. Куба, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Трикварталні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 11. вересня, точно в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі. Тому, що на зборах будуть рішатися дуже важні справи, то обовязком кожного члена бути присутнім. — Г. Стеців, секр.

•З ДНЯ•

СТАТТЯ, НА ЯКУ ТРЕБА ЗВЕРНУТИ УВАГУ.

В попередніх наших статтях ми пару разів згадували про „Контемпорарі Рошя" і про прихильні редакційні статті її редактора, Лянсельота Лотона. Та тут хочемо згадати про іншу статтю в томуж квартальнику, яка потрясе кожним українцем до глибини душі.

Стаття, яку маємо тепер на увазі, затитульована „Як жиди прийшли до Росії". Написала її „Лідія Александровна", мабуть жидівка, що походить з трьох родів: Юнкерів, Леманів і Ґрум-Ґжимайлів. У тій статті авторка в безлично-нахабний спосіб ображає українські національні почування і в такий же безлично - нахабний спосіб перекручує історичні факти.

Читач, прочитавши передову статтю, а потім цю другу, схопиться за голову і запитає: „Пощо це сміття помістив головний редактор „Контемпорарі Рошя"? Ще більше здивування викличе та стаття у того, хто знає п Лотона особисто, знає його відношення до росіян, українців та жидів.

Та це тільки перша стаття. По ній, як заповіджено, підуть інші. Можливо, що під кінець ми щось більше довідаємося про мотиви поміщення. Та покищо можемо сказати, що хоч як ранить ця стаття кожного українця, то дуже добре, що ми довідалися, що існують цього роду претенсії жидів до українських земель. Бо дотепер нікому з наших провідників і не снилося, що щось подібне може існувати.

ЖИДІВСЬКА ЗАРОЗУМІЛІСТЬ.

На початку згаданої статті авторка разказує таку історію з талмуду: „Рабін Меїр розповідав: Як я став одним з учнів рабіна Ізмаїла, він запитав мене: „Чим ти займаєшся, мій хлопче?"— „Копіюванням святих книжок", я відповів. „Мій сину, він сказав, будь дуже уважний зо своєю роботою. Опусти, або додай одну букву, і створиш заколот у мізку цілого світу".

Далі авторка запускається в історію жидів і українських земель три тисячі літ взад та „доказує", що жидівські втікачі вже від трьох тисяч літ заселювали Україну, чи, як вона вперто говорить, „Полудневу Росію". Вони там глибоко вкорінилися та витиснули глибоке тавро на матеріяльній і духовій культурі того краю. Вона говорить, що жиди заложили Київ, і навіть та назва є жидівського походження. Також назва Дніпра, Дону й інших українських рік є жидівського походження. Вона говорить, що „варяги" по давньому називались усі чужинці і серед них було чимало жидів. Що більше, тодішні жиди самі говорили слов'янською мовою, а відгравали вони в тодішнім суспільнім житті провідну, аристократичну ролю.

НАКЛЕПИ.

Зупиняючись над добою Київської Руси за часів Володимира Великого, ця авторка говорить, що в тих часах уся торговля була змонополізована жидами. Процвітала тоді головно торговля людьми, яких висилано до арабської Еспанії. Та, сказавши це, авторка зараз же старається оборонити жидівських торговців і додає, що торгування людьми тоді було дуже в моді. Ним займалися всі тодішні руські князі. Тим займався навіть Володимир Великий, який охрестив Русь. А далі вона називає того нашого найбільшого князя і державного мужа старих часів „головним торговцем слов'янських жінок". Ці слова вона ніби лише передає за московським професором Ґолубінським. Всежтаки вибрала вона найогиднійше, що моглоб обсмарувати болотом того, котрий не хотів приняти юдаїзму, як це зробили хозари, тільки приняв християнізм і повернув Україну в бік західньо-европейської цивілізації, а не Азії.

ПРИВЛАЩУВАННЯ.

Ще одну безличну претенсію зробила в згаданій статті „Лідія Александровна", а саме, що „Слово о полку Ігореві", написане, як знаємо, коло 750 літ тому невідомим українцем, але такою відносно чистою українською мовою, що навіть москалі не мають великої смілости присвоювати собі цей архитвір для себе, — що те „Слово о полку Ігореві" написав... жид. А опирає вона своє твердження на тому, що „так думають деякі дослідники". Які дослідники, на основі чого? Хиба може такі „дослідники", як сама „Лідія Александровна".

Всі ці твердження і ціла та стаття написана з виразною ціллю, щоб доказати, що український етнографічний загал це тупа, нездатна маса, не придатна до окремого державного життя та до творення культурних мистецьких, економічних та державно-творчих цінностей. Цю ролю старається тепер Лідія Александровна приписати жидам.

Не виключене, що в тому дусі всякі „Лідії Александровни" працюють нині в міжнародних політичних колах, як працювали в часі війни біля відродження палестинської держави. Як знаємо, в Палестині жиди на початку війни мали менше як 10% населення. Себто пропорціонально їх було стільки, що є їх нині в Україні.

Чому редактор „Контемпорарі Рошя" помістив ту статтю, як сказано, поки що важко вгадати. Та одне певне: дуже добре сталося, що ми про той новий рух і підхід до українських земель з боку жидів довідалися.

„Стара война".

Кум Дубинка, 95-літній старець, жалуєтьcя:

— Чимраз частіше лупає мені в усі й ломить у мене нога. Мабуть **буду мати** прикру старість...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОТОН, МАСС.

Націоналістичний День.

Заходами місцевої окружної управи, до котрої входять відділи ОДВУ з Бостону, Менчестеру, Н. Г., і МУН з Сейлем, влаштовано 7. серпня ц. р. в Пібоди, Масс., на площі Проктор Кросінґ, другий Націоналістичний День у тій околиці. Найбільше труду в підготуванні цього Дня доложила молодь з Сейлему, на чолі з Осипом Ірхою. Ця молодь уміє вже сама собі давати раду та стояти на своїх ногах. Вона сама зорганізувала в себе відділ У. Н. С., а також МУН.

Погода згаданого дня була чудова. Так і хотілось виїхати десь на свіже повітря, на лоно природи, та відпочити. Отож молодь і старші, котрі мали свої авта, почали готовитись до їзди на згадану площу. Ті, що своїх авт не мали, брали спільні автобуси і також їхали до тої самої цілі. Комітетові раді були гостям та старались усіх особисто привитати. Та, зрозуміло, що це зробити було годі, бо людей була маса. При вході молоді члени МУН і ОДВУ декорували гостей національними відзначками, збираючи притім жертви на визвольну боротьбу. Всюди рух, піднесення, гарний настрій. Дивлячись на це, самому робиться на серці радісно. Та старші серед тої радости покивують головами і їх думки линуть у Рідний Край, до їх братів, сестер, а може й родичів, коли ще живі. Линуть до рідного села, в рідні околиці. А вкупі з тими їхніми думками вони уявляють собі, яке тепер тяжке життя на рідних землях, як знущаються вороги над нашим народом.

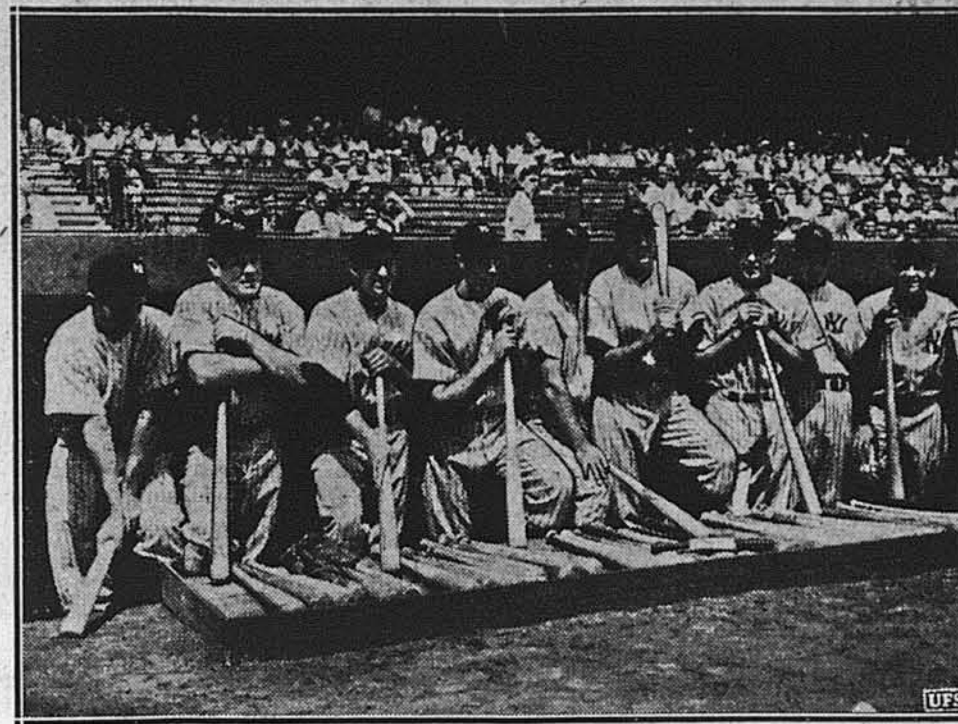
Та втім комітет дає знати, що відкривається святочна програма. Виходить на підвищення член МУН, громадянин Осип Ірха. Молодий ще хлопець, та видно, що вже в народній роботі заправлений. Він витає гостей, а також проголошує програму. Дальше переведення програми передає гром. Морозові з Бостону. П. Мороз пояснив коротко ціль тих здвигів та зясував ті моральні користи, які вони приносять тим, що беруть у них участь. На першого бесідника він покликав пароха з Бостону, о. В. Каськова. Бесідник ядерними красками змалював сумну картину, взяту з відносин у Рідному Краю. Згадав про страшний морд, поповнений у Ротердамі, й візвав приявних віддати честь духові полк. Е. Коновальця. Серед приявних настала тиша і всі вони зо схиленими головами думали про великого сина України.

Другим промовцем був гром. Н. Давискиба, який у ядерній промові натаврував гнобителів українського народу. Далі він закликав усіх українців горнутися разом, будувати своє відродження на власній силі, та не вірити всяким підступним заходам Польщі, чи Москви, яка облесними словами старається ослабити нашу відпорність. Від наших гнобителів нам нема що сподіватися помочи. А ті українці, які колись думали, що ззідтам можна дістати поміч, переконалися, що та поміч вилазить боком.

Далі появилась на сцені пара українських дітей, Славцьо і Славця Дмитрові, діти Р. Дмитрова, дяковчителя з Рочестер, Н. Й., і чудово відтанцювали кілька українських танців. Гураган оплесків нагородив їх виступ. Далі виступили бстонські українські дівчата і також гарно відтанцювали „Катерину".

Подяку всім за численну участь зложив гром. Ю. Даньків з Менчестер, Н. Г., член окружної управи ОДВУ. Опісля приявні бавились, танцювали і співали стрілецькі пісні до пізнього вечора.

Н. Давискиба.

ГЕРОЇ МЕЙТУ.

Правильна дружина „Ню Йорк Єнкіс", що має нагоду виграти чемпіонат Американської Ліґи. Зліва направо: Френк Кросеті, Ред Ролф, Том Генрік, Джов Ді Маджо, Лу Ґеріґ, Бил Дікі, Джордж Селкірк, Майрил Ґовг і Джов Ґордон.

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

Питання: Коли американська громадянка вийде замуж за чужинця поза границями Злучених Держав, чи це подружжя дасть йому право приїзду до Америки незалежно від іміґраційної квоти?

Відповідь: Таке право прислугує тільки тим, що одружились перед 1. липня 1932 року. Чужинецький чоловік американської громадянки, котрий одружився після 1. липня 1932 року, є уповажнений до першенства в одержанні іміґраційної візи. В теперішних часах американські консулі рішучо вимагають доказів, щоб усі апліканти на американську візу, включно з мужами американських громадянок, мали достаточно засобів на своє удержання і не стануть тягаром громади.

Питання: Один іміґрант, котрий перебуває тут менше як пять років, занедужав на сухоти. Лікарі впевняють, що його можна вилікувати з тої недуги, а його кревні і товариші бажають прийти йому з матеріяльною допомогою. Чи йому грозить депортація зо Злучених Держав?

Відповідь: За законом, чужинець підлягає депортації, коли стане тягаром суспільства перед пятьма роками після свого останнього приїзду, але якщо причини тої залежности походять зперед його приїзду. Коли нема доказів, що кошти його лікування покривається з публічних фондів і що ознаки його недуги були перед приїздом до Злучених Держав, то в такім випадку він не підлягає депортації. Не може бути мови про депортацію, якщо ним опікуються приятелі та кревні і платять за нього всі кошти лікування.

Питання: Я приїхав до Злучених Держав ще молодим хлопцем, одначе вже минуло 35 років від мого приїзду. В той час не вимагали іміґраційної візи. Після приїзду я поселився на фармі. Тепер задумую натуралізуватись, одначе не памятаю, з котрого порту і на якім кораблі я приїхав. Чи є можливість дістати потрібні інформації?

Відповідь: У Вашім випадку не вимагається так званої „посвідки приїзду", бо очевидно Ви приїхали до Злучених Держав перед 29. червня 1906 року. Все, що Вам треба зробити в тій справі, це предложити докази, що ви живете тут зперед 29-го червня 1906 року. Стара банкова книжечка, контракт від реальности, старі поквітування від податку, дитячі метрики уродження, тощо, можуть бути приняті за достаточні докази натуралізаційними властями, що живете тут зперед 1906 року. Внесіть подання на перші папери, вживаючи до того формуляр ч. A—2213, котрий можна дістати з натуралізаційного бюра. Не треба висилати належитости в сумі $2.50, котру платять іміґранти, що прибули після 29-го червня 1906 року.

Питання: Мій батько став американським громадянином 1930 року, коли мені було вього одинацять років. Думаю поступити на науку до стейтового каледжу, де треба предложити докази мого громадянства. Де і як можна дістати для себе окремі громадянські папери?

Відповідь: Тому, що Ви є громадянином Злучених Держав через натуралізацію батька, Ви зможете податись на одержання окремої посвідки набутого посередньо громадянства тільки по скінченні двадцять одного року життя. Аплікацію на такий цертифікат треба робити на формулярі ч. 2400. Належитість за посвідку посередньо набутого громадянства виносить $5.

Питання: Я приїхав до Злучених Держав на шість-місячний побут, одначе я бажав би продовжити час мого пробування. Як можна дістати таке продовження?

Відповідь: Мусите висилати аплікацію на продовження свого тимчасового побуту до іміґраційного і натуралізаційного урядника в тім порті, через котрий Ви приїхали до Злучених Держав. Коли важність Вашого заграничного пашпорту ще не вигасла і подасьте важні причини на продовження побуту, то за всякою правдоподібностю Ваша просьба буде узгляднена. Аплікацію треба подавати на формулярі ч. 639, котрий можна дістати в кожнім іміґраційнім і натуралізаційнім бюрі. Зізнання на аплікації треба заприсягнути перед нотарем і вислати до іміґраційних і натуралізаційних властей у порті приїзду, не пізніше як 15 і не скорше як 30 днів перед кінцем реченця Вашої тимчасової візи.

ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Згода, від. 294, відбудуться в суботу, 10. вересня, в год. 8. вечором, в гали, де звичайно. Проситься членів бути приявними на цих зборах, також напоминається довгуючих щоби вирівняли свій довг. — Іван Король, предс.; С. Музика, кас.; Яків Салій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Товариства Вільних Козаків, від. 316, відбудуться 8. вересня 1938 р., точно в годині 8. вечором. Проситься всіх ченів конечно прибути на ті збори, бо маємо багато справ до порішення, як також напоминається довгуючих ченів, щоби свою залеглість виповнили, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Вол. Ґурянський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Триквартальні збори Українського Національного Тов. Дністер, від. 361., відбудуться в суботу, 10. вересня, точно в год. 8. ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6. вул. — Д. Костишин.

КЛІВЛЕНД, О. Збори Тов. Сокіл, від. 336., відбудуться в неділю, 11. вересня, в 1. годині пополудні. Проситься всіх членів і членкць прибути на збори і вирівняти свої вкладки. Є й важні справи до полагодження. — Тимко Кальмук.

КЛІВЛЕНД, О. Збори Бр. св. Вас. Великого, від. 364., відбудуться в неділю, 11. вересня, в ґали церковній, зараз по Службі Божій. Тому, що справа є дуже важна, вимагається присутности кожного члена. Проситься довгуючих вирівняти свій довг за себе й за діти; в противнім разі поступиться після ухвали минулих зборів. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 11. вересня, в 12. годині вполудне, в церковній салі при Оклей і Райс ул. Пригадується довгуючим, щоби сплачували свої залеглі довги до відділової каси хоч почасти, бо в противнім разі члени, що не зголосяться і не заплатять своїх довгів, будуть позбавлені членства в У. Н. Союзі. Обовязком кожного члена і члениці є бути приявним на зборах, тимбільше, що тепер заходять дуже важні справи і треба їх вирішувати. — М. Барабаш, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шпікула, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в неділю, 11. вересня, в годині 12:30 сполудня, в гали У. Н. Дому, 4655 Martin ул. Відтепер вже постійно збори будуть відбуватися в другу неділю місяця. На збори повинні члени приходити частіше та старатися платити, бо декотрі члени думають, що вони ласку роблять, що їх імена записані в реєстрі союзовців. На тім не кінець: треба точно платити, по зможности на збори приходити та старатися бодай в рік одного члена приєднати. Панове, ми цього року якось стоїмо на місці. За минулих два роки наш відділ був на третім місці, а цього року відай буде далеко позаді. А вірю, що ми ще в тім році, як не вибємося на перше місце, то вже хоть затримаємо старий рекорд! Ану, тепер по гарячці, до праці! Ми не кажемо, щоби кожний член одного члена приєднав, але най змовиться десять членів і одного нового члена приєднають! Я вірю, що можна знайти ще багато кандидатів таки між нами самими. — І. Форись, предс.; І. Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280., відбудуться в неділю, 11. вересня, в годині 2. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 В. Лакавана Еве. Присутність всіх членів є конечна, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени щоб старалися вирівняти свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334., відбудуться 11. вересня, в 12. годині вполудне, в У. Н. Домі. Проситься членів прийти на ці збори і вирівняти всі свої довги. Член, що не прийде на збори, а довгує, буде суспендований з Тов. і з У. Н. Союзу. — Микола Задерецький, предс.; Стефан Морозович, фін. секр.-кас.; Іван Жук, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 325., відбудуться 10. вересня б. р., у гали У. Н. Дому, 216-18 Ґренд ул., точно в годині 7:30 ввечір. Проситься членів прийти на час, бо маємо багато справ до полагодження, як справа 30-літнього ювилею заснування Тов. й інші справи. На зборах будуть уже тикети на ювилей, то треба їх розібрати. Приводіть своїх синів до Тов. як також до У. Н. Союзу, бо принимається без вступного, а до У. Н. Союзу за нового члена дають нагороду. На ювилейне свято будемо мати спільну фотографію, то булоби красно, якби батько зі сином або зі знайомим на ній був. Повідомляється, що цим разом будеться брати після параґрафу статута; котрий член не явиться на зборах, буде підлягати карі, котра не буде дарована. — І. Малик, предс.; М. Костів, кас.; П. Малицький, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Місячні збори Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94., відбудуться в суботу, 10. вересня, в год. 7:30 ввечір, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул. Є багато справ до полагодження. Проситься членів прийти начас на мітінґ, щоби можна було зачати мітінґ начас. Також проситься довгуючих членів платити свої вкладки поможности, бо товариська каса з кожним місяцем не більшає, але меншає. Також проситься членів, котрі забрали тикети на Союзовий День, щоби були ласкаві звернути або гроші або тикети не пізніше, як до мітінґу, бо чим скорше, тим ліпше. — М. Шаран, секр.

КОТСВИЛ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248., відбудуться в неділю, 11. вересня, зараз по Службі Божій. Кожний член обовязаний прибути на ці збори, бо маємо важну справу до полагодження. Неприявний член буде караний. — Мих. Пик, предс.; Вас. Чернецький, кас.; П. Турчин, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячний мітінґ Бр. св. Василія, від. 339., відбудеться в суботу, 10. вересня, в годині 7. ввечір, в домі Укр. Громади, 3322 Норт Лавренс ул. Проситься усіх членів прийти на мітінґ на приписаний час, бо є важні справи до вирішення, так, щоб кожний член був присутний. Напоминається довгуючих членів прийти і заплатити свої довги. Також подається до відома тим членам, що зробили позичку на свої грамоти, щоб прийшли, бо чеки вже отримав секретар. — Іван Сорока, Мак ..предс.; Іван Сорока, Мих., кас.; Олекса Діорка, секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 11. вересня, в год. 12:30 пополудні, в Українськім Клюбі, 847 Н. Френклин ул. Проситься всіх членів прибути на збори точно на час і вирівняти свої місячні вкладки. — Уряд.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Братство св. О. Николая в Тейлор, Па., відпровадило на вічний відпочинок свого предсідника

АНДРІЯ МОЛОДОВИЧА,

якого втрату відчуває болюче його родина, наш відділ та У. Р. Громада, де він був касієром.

Покійний походив з Нового Брусна, повіт Цешанів (тепер Любачів), Галичина. Був найстаршою дитиною в родичів. На семім році життя померла мама, а шість тижнів пізніше батько. Як сирота пішов в найми, а вже кожний знає, яка була доля наймита, а ще сироти. Скінчивши 21 рік, виїздить до Німеччини і знову на службу до господаря. Заробивши там гроша, приїхав в 1911 р. до Америки, до брата. Чоловік не письменний, бо деж сироті то знати?, але свідомий себе, вступив до У. Н. Союзу, від. 160., був у тім відділі до 1915. року, коли цілий відділ перейшов до Зґоди Братств. В 1924. знов вступає до У. Н. Союзу. Але то вже не той, що приїхав 14 років тому. Учиться читати, інтересується справами громадськими, а тим більше українськими. Якеб товариство не було, щоби лише українське, там він вже й жертвує чи то на церковні, чи на народні цілі. Каже: то все своє. Це був дуже чесний чоловік. Любив правду і щирість. За це його любили і поважали. Доказом цього його похорон: наша місцевість мало коли бачила такий похорон. З дому виїхало безплатно 30 автомобілів. При церкві св. Михаїла чекало Сестрицтво св. Д. Марії і церковне Братство з хоругвами. У церкві людей було так багато, як у велике свято. Покійний, котрого забило у майнах, лишив жену Анну і семеро діточок: Марію, Анну, Стефанію (що вже покінчили гай-скул), Александру, Романа, Ірину й Йосифа. Має брата Василя в Пасейку.

Нехай чужа земля буде Йому легка!

Василь Кицак,
секр. від. 193.

ІЗ БОСНІЙСЬКИХ ОПОВІДАНЬ

Беґ, наймит і султан.

Був в одного беґа наймит трохи придуркуватий, що пас беґові вівці. Християни жалілися Мехметові на деяких аґів і беґів. Султан переодягнувся за селянина та вибравсь у Боснію, щоби побачити, як живеться християнам. Стрінув і цього беґового чабана.

— Як тобі, брате, що робиш?
— А ось пасу вівці мого господаря.
— А який твій господар?
— Міг би бути ліпший.
— А чого ти хотів би?
— Чого я хотів би, ти не можеш мені дати.

Султан розіпняв верхню одежу й нараз засяло золото та срібло.

— Я — каже — султан.

Чабан упав на вколішки та вклонився.

— Я хотів би, щоб беґ дав мені свою дочку-одиначку за жінку, а він хай до смерти буде на господарці.

Султан написав ферман (лист) і сказав, хай віднесе беґові. Як беґ прочитав, не бачив іншого виходу, а тому, що султан так жадав, дав чабанові свою дочку. Не було щасливішого від нього.

Місяць пізніще сказав він беґові та своїй ганумі (жінці): — Приготов мені великий будз (овечий сир) і поґачу (таке печиво)! Піду у Стамбул до султана подякувати йому та понести дарунок!

Як прийшов у Стамбул, довго находився, доки не знайшов султанової палати. Сторожа не пускає його. Султан бачив це з вікна. Пізнав чабана та сказав сторожі, щоб пустила його. Як чабан станув перед султаном, вклонився та сказав:

— Хвала тобі, падишаху, що ти вислухав мене, ось я тобі приношу едію (дарунок). Побачиш, що таке боснійський сир і поґача! Нема такого у Стамбулі!

Бідак і його кум.

Був один бідак, що мав шестеро дітей. Самі хлопці. Народився йому й семий син. Не хоче йому ніхто бути за кума. Пішов на перехрестну дорогу тай плаче. Питаються його люди: — Чого плачеш?

— Як мені не плакати? Народився мені семий син, а ніхто не хоче мені бути кумом! Чи не змилосердився би хтонебудь.

— Я буду тобі кумом, — каже один.
— А хто ти?
— Я святий Антін.
— Не буду куматися з тобою: ти святий, а я бідний, грішний чоловік.

Надійшов інший. Та то не був чоловік. Він каже: — Я буду тобі за кума!

— Хто ти такий?
— Я Смерть.
— Ех, тебе хочу мати за кума. Маю їх сім, хай . . .

І держав йому дитину до хресту.

На хрестинах сказав кум до бідака:

— Що ти найрадіше хотів би мати, щоб я тобі дав. Ти житимеш двіста літ, то що ти хотів би, щоб я дав тобі?

— Я рад би мати тамбур (турецький струнний інструмент, на якому грали, порушуючи струни плектроном — себто палочкою), щоб, як я гратиму на ньому, всі танцювали, а я щоб так доробився маєтку.

Кум дав йому.

Бідак грав, люди танцювали, платили йому хочне-хоч і він так розбагатів. Стали завидувати йому. Подали його перед суд, перед кадія. Каді спитався його: — Що ти робиш!? Невжеж це правда? А нумо трохи заграй!

Бідак став грати, а каді став танцювати, танцює і танцює наче божевільний.

— Перестань, гей! а то згину!

Бідак перестав.

— Забирайся додому та хай тебе мої очі більше не бачать!

Пройшло двіста літ. Прийшла Смерть до кума.

— Куме, знаєш, що я тобі сказав. Двіста літ минуло, треба мандрувати, вмирати!

— Зажди, куме, хай я уладжуся з цією моєю бідното́ю.

Взяв тамбур і заграв, а Смерть давай танцювати. Надоїло Смерті танцювати, а також і бідакові грати. Смерть повідає:

— Перестань грати та жий собі ще двіста літ.

І він жив стільки та був щасливий.

Пошесть і дівчина.

У село Буковицю, коницької округи, прийшла пошесть. Люди падали наче снопи. Молилися, постили — дарма!

Сказала одна красуня людям: — Я вбю пошесть. Що мені дасьте?

Люди обіцяють, що можуть. Життя найдорожче. Дівчина гарно зодягнулася. Розплела коси, наділа дукачі, ґердан, золоті нараменниці, коралі та засяла наче сонце. Пошесть прийшла, а дівчина перед-неї. А ця пошесть то був чоловік. Красуня заманила його у клуню. Як пошесть заснула, взяла дівчина лопату тай пошесть по голові: „Гинь, пропадай, і до нас вертай!" І вбила пошесть.

Ведмідь і мужик.

Пізно вибрався мужик у ліс і ніч заскочила його. Боявся йти додому, й у лісі ночувати не хотів через ведмедів. Постановив вилізти високо на дику грушу. Так і зробив. Та в ночі надійшов ведмідь і давай лізти на грушу по гиляках. Доліз аж до мужика, одначе не запримітив його. Взяв у лапи одну гарну грушку тай став вертіти нею до місяця мужикові під самим носом. Мужик думав, що ведмідь бачить його та що йому дає, з переляку скрикнув:

— Я не хочу!

Ведмідь злякався тай бебевх на землю! Там збіглися вовки та роздерли ведмедя. І так мужик урятувався. Як зійшло сонце, пустився додому з дровами.

Ведмідь і борець.

У давнину ведмеді визивали людей, щоб з ними боролася. Іоролося в одному потоці. Ніхто не важився вийти на майдан до одного великого ведмедя.

Один мужик каже: — Я поборюсь з ним!

Зробив довгий ніж, на пів метра, сплів сильний кіш і накинув собі на голову.

Аж ось і ведмідь. Бурмочучи витягнув передні лапи, схопив за кіш. Коли він ломив цей кіш, мужик схопив свій довгий ніж і всадив ведмедеві простісенько в живіт.

Відважний годжа.

Був один годжа (турецький священик) боягуз, одначе вдавав дуже відважного. Сказали йому мужики:

— Пішов би ти, годжо до млина?

А в млині страшило. Ніхто не важився.

— Я піду.

Провертів бервено (груба дошка) та заліпив. Прийшов дух, а годжа крикнув і вистромив палець крізь бервено.

— Ах, то мусить бути велитень-силач, коли він пальцем пробиває бервено наскрізь! І дух утік.

— Хто витисне воду з каменя?
— Я витисну!

Взяв сира в пальці, притиснув до каменя й потекла вода.

— Хто кине камінь найдалі?

Я кину, та насамперед спрятайте відси ці хати!

— Хто буде валити хати? — дивуються люди.
— Хто принесе води? Нестало води.
— Хай іде годжа!

Годжа повідає: — Я принесу цілу криницю! — І почав копати.

— Що ти робиш, годжо?
— Хочу криницю перенести разом з водою!
— Остав, коли віруєш у Бога!
— Іди, годжо, по дрова!

Коли годжі не було довго з ліса, пішли поглянути, а годжа повязав буки, хоч вони ще й не попідрубувані.

— Що ти робиш, годжо?
— Хочу понести додому.
— Остав годжо, ходи.

Пішли в черешні. Їдять. Годжа притягнув гиляку, гиляка вирвалася, він упав поза черешню, впав на заяця та схопив його.

— А чого ти тамтуди пішов?
— Я побачив заяця тай скочив за ним!

Постановили мужики вбити його.

— Чи ти, годжо, ночував би в бочці?
— Ночував би.

Вони запарили гарячої води в бочці та годжа втік у сумерку, а як вода простигла, він вліз у бочку.

— А вбиймо його сокирами!

Годжа чув це тай поклав сідло та накрив накривалом, наче це він спить. Вони давай гатити сокирами по сідлі, геть порубали його. А на другий день годжа живий та здоровий!

Питаються його селяни: — Як тобі спалося, годжо?

— Дуже добре, лише блохи кусали мене!

Вкінці кажуть йому: — Забирайся, годжо, від нас!

— Не хочу, заплатіть мені!
— Ось тобі мішок дукатів, забери собі та йди!

ЗІРКА И РИБА.

Роналд Колмен, фільмовий актор, стоїть біля величезного 227-фунтового мечоноса, зловленого ним у глибокім морю коло острова Каталіна, Каліфорнія.

Покривджений.

Комірник приходить до господаря дому й жалується:

— Слухайте, зробіть щось. Ці люди, що наді мною мешкають, серед ночі роблять страшні верески. Вчора, наприклад, в 2-гій годині вночі почали ні з того, ні з цього валити палицями в стелю...

— Це дійсно жахливе — жалує господар, — то вони вас певно мусіли збудити?

— Ні, я ще не спав. Я, як звичайно, звечора вчився на бубні грати...

—о—

Ясно.

Влодзя купує черевики. Винятково добре пасують. З радости каже:

— В них почуваюсь, як у власній шкірі.

— Вірю вам — каже продавець — бож це й козяча шкіра...

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (4)

Не звертаючи уваги на таємничу осторогу Тарзана, зухвалий молодий дикун робив далі те, що йому хотілось. Вдаривши сильно білого чоловіка, він підняв голову вгору і заговорив: „Бачиш? Я вдарив його і нічого мене не сталося. Бог дерев береже мене. А ти проти нього ніщо. Він сильніший від тебе і ти мусиш сам скоритися перед його силою".

Тарзан знав, що коли він хоче тут щонебудь зробити, то мусить за всяку ціну покарати якось ту безличність. Тому ще раз пробував остерегти чорних. Поважним голосом він заговорив: „Ваш бог дерев не може врятувати вас від мене. Я є демон лісів і коли захочу, то тяжка кара впаде на вас. Уважайте, безумці, бо моя терпеливість обмежена".

З тими словами він натягнув тятиву лука і випустив стрілу. Стріла впилася в руку молодого дикуна, в якій він тримав дрючок. Дрючок відразу випав з руки. Це трохи налякало дикунів. Бо цеж був наочний доказ сили Тарзана. Вони поставали наче стадо переляканих овець і хвилю не знали, що далі робити. Та рішатися треба було скоро.

Тимчасом знов загремів голос Тарзана: „Увільніть білого чоловіка!" Та поправді сказати, хоч голос Тарзана був назверх переконливий, то в нього не вірив дуже сам Тарзан. Бо дикунів було дуже багато і колиб вони були відмовились послухати його, то він був би покинув їх, а також білого чоловіка можливо на неминучу смерть. Але Тарзан дуже любив небезпечні забави.